

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2020/725
KARAR NO : 2021/30
KARAR TR : 25/01/2021

ÖZET: Mevzuata aykırı olarak alındı ı ileri sürülen, davacı ırkete ait güne enerji santrali (GES) proje onay bedelinin, davalı TEDA 'tan ödeme tarihinden itibaren i letilecek ticari avans faizi ile birlikte geri ödenmesi istemiyle açılan davanın, DAR YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

KARAR

Davacı : Do ansu Enerji Sanayi ve Ticaret Limited ırketi
Vekili : Av. .T.
Davalı : Türkiye Elektrik Da ıtım Anonim ırketi (TEDA) Genel Müdürlü ü
Vekili : Av. M. Ç.
I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili; müvekkilce hazırlanan Güne Enerji Santrali (GES) projesinin onaylatılmasına binaen, TEDA tarafından hukuki dayanaktan yoksun bir eilde *Proje Onay Bedeli* adı altında alındı ı belirtilen bedelin ödeme tarihinden itibaren i letilecek ticari avans faizi ile birlikte geri ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

2. Davalı vekili uyu mazlı ın idari yargı yerinde görülmesi gerekti ini ileri sürerek yargı yolu itirazında bulunmu tur.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

3. Ankara 11. Asliye Ticaret Mahkemesince E.2019/517 sayılı dosyada verilen 02/03/2020 tarihli ara karar ile *davalı vekilinin yargı yolu itirazı reddedilmi tir.*

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılması istemiyle ba vuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danı tay Ba savcılı ına gönderilmi tir.

B. Olumlu Görev Uyu mazlı ı Çıkarılmasına li kin Danı tay Ba savcılı ı Talebi

5. Danı tay Ba savcısı davanın idari yargı yerinde görülmesi gerekti inden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gere ince olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyu mazlık Mahkemesine göndermi tir. Olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına ili kin talebin ilgili kısmı u ekildedir:

"...Elektrik enerjisine ili kin faaliyetleri, temel olarak 'üretim', 'iletim', 'da itim' ve 'ticaret' ba lıkları altında toplamak mümkündür. Hizmetin kesintiye u ramasının alternatif

maliyetleri çok yüksek oldu u için bütün bu faaliyetlerin bir koordinasyon içinde yürütülmesi arttır. Bu amaçla, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile 2001 yılında kamu tüzel ki ili ini haiz, idarî ve mali özerkli e sahip ve bu Kanun ile kendisine verilen görevleri yerine getirmek, enerji piyasasını düzenlemek ve denetlemek üzere Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) kurulmu tur.

Elektrik piyasası faaliyetleri, 4628 sayılı Kanun ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuatında detaylı olarak düzenlenmi tir. 6446 sayılı Kanun'un 4. maddesi, elektrik piyasası faaliyetlerini, üretim, iletim, dağıtım, toptan veya perakende satışı, ithalat ve ihracatı ile piyasayı letimi faaliyetleri olarak sıralamı tır. Kanun'da elektrik enerjisi 'iletim' faaliyetinin münhasıran Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülebilece i düzenlenmi tir. Diğer faaliyetlerde ise, kamu tüzel ki ilerinin yanında, özel hukuk tüzel ki ilerinin de hizmetlerin yürütülmesine katılabilece i öngörülmü tür. Elektrik piyasası faaliyetlerinin yürütülmesinde kamu-özel ayrımı yapılmaksızın, kural olarak, lisans alınması zorunlulu u getirilmi tir. Bu itibarla, elektrik piyasası faaliyetlerinin, arz güvenli ini ve kamu hizmeti gerekliliklerini sa layacak uyum içinde yürütülmesi adına düzenleme, denetleme ve kolluk faaliyetlerinde bulunma i levlerinin kamu gücüyle yerine getirildi i bir kamu hizmeti faaliyeti oldu u sonucuna ula ılmaktadır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 'Lisanssız yürütülebilecek faaliyetler' ba lıklı 14. maddesinde, lisans alma ve şirket kurma yükümlülü ünden muaf ki ilerinin sisteme ba lanmasına ili kin teknik usul ve esaslar ile satışa, başvuru yapılmasına ve denetim yapılmasına ili kin usul ve esasların yönetmelikle düzenlenece i hüküm altına alınmı tır.

6446 sayılı Kanun uyarınca yürürlü e konulan Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İli kin Yönetmeli nin 'Ba lanıtı ve sistem kullanımı için başvuru' ba lıklı 9. maddesinin 23/03/2016 tarihinde yeniden düzenlenen 2. fıkrasında,

'Hidrolik kaynağa dayalı üretim tesisleri bakımından ilgili il özel idaresinden su kullanım hakkı izin belgesini alan ve diğer kaynaklar bakımından başvuru ba vurusu uygun bulunan veya ilgili ebeke işletmecisi tarafından teklif edilen alternatif başvuru noktası önerisini kabul edenler ile rüzgar ve güneş enerjisine dayalı başvurularda Teknik Değerlendirme Raporu olumlu olanlara ilgili ebeke işletmecisi tarafından Başlanıtı Anlaşmasına Çarşı Mektubu gönderilir. Kendisine Başlanıtı Anlaşmasına Çarşı Mektubu gönderilen gerçek veya tüzel ki ilere, söz konusu su kullanım hakkı izin belgesinin alınma veya Başlanıtı Anlaşmasına Çarşı Mektubunun tebliğ tarihinden itibaren yüzseksen gün süre verilir. Gerçek veya tüzel ki iler söz konusu sürenin ilk doksan günü içerisinde üretim tesisi ve varsa irtibat hattı projesini Bakanlık veya Bakanlı ın yetki verdi i kurum ve/veya tüzel ki ilerinin onayına sunar. Proje onayına yetkili Kurum veya Kurulu tarafından proje onayı için başvuruda bulunan ki iler ile başvuru tarihlerini haftalık olarak internet sayfasında ilan eder. Doksan gün içinde proje onayı için başvuruda bulunmayan gerçek veya tüzel ki ilerinin başvuruları geçersiz sayılarak sunmu oldukları belgeler kendilerine iade edilir.' düzenlemesi yer almı tır.

Uyuzmazlı a konu proje onay bedellerinin ödendi i 06/09/2017 tarihinde yürürlükte bulunan 3154 sayılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlı ının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 2. maddesine 6719 sayılı Kanunla eklenen (j) bendinde;

'Elektrik üretim, iletim, dağıtım ve tüketim tesislerinin milli menfaatlere ve modern teknolojiye uygun şekilde kurulması ve işletilmesi için gerekli yükümlülükleri ile ilgili olarak inceleme, tespit, raporlama, proje onay ve kabul işlemleri yapmak üzere; ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarını, 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında dağıtım lisansı sahibi tüzel ki ileri veya özel hukuk tüzel ki ilerini görevlendirmek, yetkilendirmek veya bu tüzel ki ilerden hizmet satın almak ve bu tüzel ki ilerinin nitelikleri, yetkilendirilmesi, hak ve yükümlülükleri ile bu tüzel ki ilere uygulanacak yaptırımları ve diğer hususları yönetmelikle düzenlemek.' Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlı ının görevleri arasında sayılmı tır.

Bu bağlamda yürürlü e konulan Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeli nin 4. maddesinin (u) bendinde; proje onay biriminin (POB); elektrik tesislerinin, hesap ve raporlarını inceleyerek proje paftalarını onaylamak üzere görevlendirilmi Bakanlık birimini veya bu

amaçla Bakanlık tarafından yetkilendirilen DS , TE A , TEDA , EDA , EÜA , OSB ve benzeri ihtisas sahibi kurum ve kurulu larını ifade etti i belirtilmi ,

Aynı Yönetmeli in 'Yetki devri' ba lıklı 8. maddesinde;

'Bu Yönetmelik kapsamındaki elektrik tesislerinin proje onay ve onaylı projelerine göre yapılan tesislerin kabul i lemleri ve tutanak onay i lemleri yetkisi Bakanlı a aittir. Bakanlık bu yetkisini do rudan kullanabilece i gibi bu i lemleri ihtisas sahibi kurum, kurulu veya tüzel ki ilerle birlikte yapabilir ya da kurum, kurulu veya tüzel ki ilerden hizmet alarak ya da bu kurum, kurulu veya tüzel ki ilere yetki devretmek suretiyle yaptırabilir...' düzenlemelerine yer verilmi tir.

3154 sayılı Kanun ve Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeli inin verdi i yetki uyarınca tesis edilen 26/07/2016 tarih ve 19973 sayılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlı ı i lemi ile; elektrik tesislerinin proje onay, kabul ve tutanak onay i lemleri hususunda kurum ve kurulu ların yetkilendirilmesine ili kin 'Yetkilendirilme Tablosu' yürürlü e konulmu , bu tabloya göre lisanssız üretim tesisi olan GES'ler için davalı idare yetkilendirilmi tir.

Dosyanın incelenmesinden; davacı irket tarafından hazırlanan Güne Enerji Santrali projesinin onayı için Bakanlık tarafından yetkilendirilmi kurum olan davalı idareye ba vuruldu u, davalı idare tarafından proje onayı için Yönetim Kurulu kararı ile yürürlü e konulan 'Elektrik Tesislerinin Proje Onayı ve Kabul lemlerine Ait Hizmet Bedellerinin Hesaplanmasına li kin Usul ve Esaslar' uyarınca, TEDA Genel Müdürlü ü Hizmet Satı ı Araç Gereç Kira Yönetmeli i esasları çerçevesinde talep edilen proje onay bedellerinin ödendi i ve bu bedellerin, geri ödenmesi amacıyla yargı yoluna ba vuruldu u anlaşılmaktadır.

Olayda, dava konusu proje onay bedelinin, TEDA Genel Müdürlü ü Hizmet Satı ı Araç Gereç Kira Yönetmeli i; Elektrik Tesislerinin Proje Onayı ve Kabul lemlerine Ait Hizmet Bedellerinin Hesaplanmasına li kin Usul ve Esaslar'dan kaynaklandı ı açık olup; bu konuda yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca yetkilendirilen TEDA Genel Müdürlü ünçe, kamu hukuku alanında, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen proje onay bedellerinin tazmini için açılan davada yargısal denetimin idarî yargıda yapılması gerekti i sonucuna varılmı tir."

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

6. Proje onay bedelinin alındı ı belirtilen tarihte yürürlükte olan Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine li kin Mülga Yönetmeli in "Ba lantı ve sistem kullanımı için ba vuru" ba lıklı 9. maddesinin (2) numaralı fıkrasında u hükme yer verilmi tir:

"Hidrolik kayna a dayalı üretim tesisleri bakımından ilgili il özel idaresinden su kullanım hakkı izin belgesini alan ve di er kaynaklar bakımından ba lantı ba vurusu uygun bulunan veya lgili ebeke letmecisi tarafından teklif edilen alternatif ba lantı noktası önerisini kabul edenler ile rüzgar ve güne enerjisine dayalı ba vurularda Teknik De erlendirme Raporu olumlu olanlara lgili ebeke letmecisi tarafından Ba lantı Anla masına Ça rı Mektubu gönderilir. Kendisine Ba lantı Anla masına Ça rı Mektubu gönderilen gerçek veya tüzel ki ilere, söz konusu su kullanım hakkı izin belgesinin alınma veya Ba lantı Anla masına Ça rı Mektubunun tebli tarihinden itibaren yüzseksen gün süre verilir. Gerçek veya tüzel ki iler söz konusu sürenin ilk doksan günü içerisinde üretim tesisi ve varsa irtibat hattı projesini Bakanlık veya Bakanlı ın yetki verdi i kurum ve/veya tüzel ki ilerle onayına sunar. Proje onayına yetkili Kurum veya Kurulu tarafından proje onayı için ba vuruda bulunan ki iler ile ba vuru tarihlerini haftalık olarak internet sayfasında ilan eder. Doksan gün içinde proje onayı için ba vuruda bulunmayan gerçek veya tüzel ki ilerle ba lantı ba vuruları geçersiz sayılarak sunmu oldukları belgeler kendilerine iade edilir."

7. 3154 sayılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlı ının Te kilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Görev" ba lıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının j bendi öyledir:

"(Ek: 4/6/2016-6719/4 md.) Elektrik üretim, iletim, da itım ve tüketim tesislerinin milli menfaatlere ve modern teknolojiye uygun ekilde kurulması ve i letilmesi için gerekli yükümlülükleri ile ilgili olarak inceleme, tespit, raporlama, proje onay ve kabul i lemleri yapmak üzere; ihtisas sahibi kamu kurum ve kurulu larını, 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında da itım lisansı sahibi tüzel ki ileri veya özel hukuk tüzel ki ilerini görevlendirmek, yetkilendirmek veya bu tüzel ki ilerden hizmet satın almak ve bu tüzel ki ilerinin nitelikleri, yetkilendirilmesi, hak ve yükümlülükleri ile bu tüzel ki ilere uygulanacak yaptırımları ve di er hususları yönetmelikle düzenlemek."

8. Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeli i'nin "Tanımlar ve kısaltmalar" ba lıklı 4. Maddesinin (1) numaralı fıkrasının jj bendinde; Proje onay biriminin (POB): Elektrik tesislerinin, hesap ve raporlarını inceleyerek proje paftalarını onaylamak üzere görevlendirilmi Bakanlık birimini veya bu amaçla Bakanlık tarafından yetkilendirilen DS , TE A , TEDA , EDA , EÜA , OSB ve benzeri ihtisas sahibi kurum ve kurulu ları, ifade etmekte oldu u belirtilmi tir.

9. Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeli i'nin "Yetki devri" ba lıklı 8. maddesi öyledir:

"(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki elektrik tesislerinin proje onay ve onaylı projelerine göre yapılan tesislerin kabul i lemleri ve tutanak onay i lemleri yetkisi Bakanlı a aittir. Bakanlık bu yetkisini do rudan kullanabilece i gibi bu i lemleri ihtisas sahibi kurum, kurulu veya tüzel ki ilerle birlikte yapabilir ya da kurum, kurulu veya tüzel ki ilerden hizmet alarak ya da bu kurum, kurulu veya tüzel ki ilere yetki devretmek suretiyle yaptırabilir.

(2) Bakanlık, tesislerin proje onay ve kabul i lemleri ile tutanak onay i lemleri yetkilendirmesini; tesislerin niteli i, yetkilendirilen tüzel ki iler ile yetkilendirme süresi ve benzeri bilgileri içerecek ekilde, bir benzeri EK-1'de yer alan belge ile düzenler ve internet sitesinde yayımlar. Gerekli görülmesi halinde cari yıl içerisinde yapılan yetkilendirmeler, Bakanlık Oluru ile geçerlik süresi en az ilan edildi i yılın sonuna kadar olmak üzere revize edilerek, Bakanlı ın internet sayfasında yayımlanır."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

10. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25/01/2021 tarihli toplantısında, 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gere ince yapılan incelemeye göre davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptı ı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde ba vuruda bulunması üzerine Danı tay Ba savcısınca 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarıldı ı anla ılmaktadır. Usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Burak Cenk LHAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca

görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

12. Dava, mevzuata aykırı olarak alındı ı ileri sürülen, davacı ırkete ait güne enerji santrali (GES) proje onay bedelinin, davalı TEDA 'tan ödeme tarihinden itibaren i letilecek ticari avans faizi ile birlikte geri ödenmesi istemiyle açılmış tır.

13. Tüm dosya kapsamı ve ilgili mevzuat hükümleri (bkz. §§ 6-9) çerçevesinde sonuç olarak; TEDA tüzel ki ili e sahip, özel hukuk hükümlerine tabi, faaliyetlerinde özerk ve sorumlulu u sermayesi ile sınırlı, elektrik da ıtımıyla, elektri in tüketicilere perakende satı ı ve tüketicilere perakende hizmeti verilmesiyle i tigel eden bir iktisadi devlet te ekkülüdür. Üstün ayrıcalıklara sahip olan ve yükümlülükler rejimine tabi tutulan, sorumlulu u ile denetimi son tahlilde bir kamu otoritesi tarafından üstlenilen kamu hizmeti niteli indeki elektrik da ıtım faaliyetini yürüten davalı TEDA ile davacı irket arasında yukarıda alıntılanan mevzuat çerçevesinde verilen yetkinin kullanımı sırasında kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen proje onay bedelinin iadesi davasının görüm ve çözümünde dari Yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmış tır.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Danı tay Ba savcısınca yapılan BA VURUNUN KABULÜ ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ili kin Ankara 11. Asliye Ticaret Mahkemesince verilen 02/03/2020 tarihli ve E.2019/517 sayılı GÖREVL L K KARARININ KALDIRILMASINA,

25/01/2021 tarihinde, Üyelerden ükrü BOZER, Mehmet AKSU ve Birol SONER'in KAR IOYLARI ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KAR IOY

Davalı TEDA 14/02/2018 tarihli ve 30332 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Ana Statüsünde de belirtildi i üzere; tüzel ki ili e sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumlulu u sermayesiyle sınırlı bir ktisadi Devlet Te ekkülüdür. Te ekkül; 6446 sayılı Kanun, 233 ve 399 sayılı KHK ve bu Ana Statü hükümleri saklı kalmak üzere özel hukuk hükümlerine tabidir.

Türkiye Elektrik Kurumu (TEK), elektrik sektöründeki yapının yeniden düzenlenmesi amacıyla 1970 yılında çıkarılan 1312 sayılı Kanun ile kurulmu ; özelle tirme politikaları çerçevesinde, Bakanlar Kurulunun 12/08/1993 tarihli ve 93/4789 sayılı Kararı ile, Türkiye Elektrik Üretim - letim A. . (TEA) ve Türkiye Elektrik Da ıtım A. . (TEDA) adı altında iki ayrı ktisadi Devlet Te ekkülü olarak yeniden yapılandırılmı ve 1994 yılında tüzel ki iliklerine kavu mu lardır. Daha sonra, da ıtım bölgeleri baz alınarak Kamu mülkiyetindeki elektrik i letmelerinin yeniden yapılandırılması suretiyle elektrik enerjisi da ıtım hizmetlerinin özelle tirilmesine karar verilmi ve Yüksek Planlama Kurulu'nun 17/03/2004 tarihli ve 2004/3 sayılı Kararı ile kabul edilen "Elektrik Sektörü Reformu ve Özelle tirme Stratejisi Belgesi" çerçevesinde Özelle tirme Yüksek Kurulu'nun 02/04/2004 tarihli ve 2004/22 sayılı kararı ile davalı irketin de ba lı oldu u TEDA özelle tirme kapsam ve programına alınmı , da ıtım bölgeleri yeniden belirlenerek, Türkiye 21 da ıtım bölgesine ayrılmı tır.

Bundan sonra davalı TEDA 'ın 02/04/2004 tarihinde alınan karar ile di er tüm elektrik da ıtım bölgeleri gibi özelle tirme kapsamına alındı ı, Özelle tirme Yüksek Kurulu'nun 07/03/2013 tarihli, 2013/20 sayılı kararı do rultusunda davalı irketin % 100 kamu hissesinin 28/05/2013 tarihinde düzenlenen hisse satı sözleşmesiyle ticari bir irkete devredildi i anlaşılmı tır.

Davalı TEDA 'ın ana statüsünde özel hukuk hükümlerine tabi oldu u açıkça düzenlenmi tir.

Açıklanan tüm bu nedenlerle, davacı ile davalının özel hukuk hükümlerine tabi olduklarının tartışılmaz oldu u gibi, dosyaya ibraz edilen sözleşme ve protokollerin incelenmesinde, davalının özelle tirilerek tüm kamu hisselerinin bir ticari irkete devredilmi olması, ana statüsünde özel hukuk hükümlerine tabi olac a ının açıkça düzenlenmesi ve somut olayda taraflar arasındaki ihtilafın TTK hükümlerine göre çözümlenmesi gerekti i, bu nedenlerle davaya bakmakla görevli yargı yerinin Adli Yargı oldu u anlaşılmakla Sayın Ço unlu un somut olayda görevli yargı yerinin dari Yargı oldu u yönündeki kararına katılmıyoruz. 25/01/2021

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER